

Az Egységes Diáfront aktivistái tavasszal 7 népszavazási kérdést adtak be. A választási bizottság különböző indokokkal mindegyiket elutasította.

A diákok úgy döntöttek, nem várják meg a bírósági és az esetleges alkotmánybírósági fellebbezés eredményét, hanem október 23-25-én alternatív népszavazást tartanak.

Az utcai kitelepüléseken az előválasztási szavazórendszer használatával gyűjtik a válaszokat 7 kérdésre, amely többé-kevésbé felöleli a magyar oktatási rendszer legfontosabb, kormány által megoldható problémáit.

A 7 kérdés nem egyezik meg szó szerint a beadott népszavazási kérdésekkel, egyszerűbb megfogalmazásúak azoknál:

Egyetért-e Ön azzal, hogy

1. A magyar kormány alakítson ki olyan kereteket, amelyek minden gyermek számára biztosítják a modern, esélyteremtő oktatást!
2. Széleskörű egyeztetés után alkossanak az oktatásban dolgozók és a gyermekek érdekeit szolgáló szabályozást a státusztörvény helyett!
3. Az oktatásnak legyen súlya a kormányzati politikában, a magyar kormány állítson fel az oktatás teljes egészéért illetékes, felelős és önálló Oktatási Minisztériumot!
4. A magyar kormány adjon azonnali minimum 50%-os béremelést a pedagógusoknak a pedagógushiány növekedésének megfékezése érdekében!
5. Állítsák vissza a pedagógusok valódi sztrájkjogát!
6. Az óvoda és az iskola közösségének legyen valós beleszólása az igazgató kiválasztásába!
7. Pintér Sándor rendőrminiszter nem alkalmas a köznevelésért felelős miniszteri tisztségre!

A Civil Közoktatási Platform támogatja a kezdeményezést. Szakmai segítséget nyújtottunk mind a hivatalosan benyújtott, mind az alternatív kérdések megfogalmazásához, magyarázatot készítettünk a kérdésekhez, felkészítést tartottunk az aktivistáknak, és a jövőben is válaszolunk a felmerülő kérdésekre.

Magyarázatok

1. A magyar kormány alakítson ki olyan kereteket, amely minden gyermek számára biztosítja a modern, esélyteremtő oktatást.

1.Kérdéshez

Mi a helyzet most?

Az oktatás elavultsága globális probléma, ami többnyire abban mutatkozik meg, hogy az idő előrehaladtával az oktatási rendszerek nem alkalmazkodtak kellően a modern gazdasághoz, a társadalmi struktúrák és a hétköznapi élet jelentős változásaihoz. A magyar oktatásban az egyik legsürgetőbben megoldásokat követelő vész, a pedagógushiány, amely nagyban hozzájárul az oktatás színvonalának csökkenéséhez, tehát a jövőben szükséges "túlélő készségek" elsajátításának súlyos problémáihoz. Ez jelentős mértékben negatívan befolyásolja a magyar fiatalok munkavállalását. A legtöbb magyar iskola átment oktató-nevelő intézményből gyermekmegőrzőbe. Már a nagyvárosokban is érzékelhető a pedagógushiány, de a leszakadó területeken megfelelő végzettséggel és képesítéssel rendelkező szakembert lasszóval sem lehet fogni. És pont azokat érinti legjobban a felelőtlen oktatáspolitiká, akiknek a legnagyobb szükségük lenne a támogatásra.

A legsúlyosabb helyzet a magyar oktatási rendszerben az oktatási esélyegyenlőtlenség területén mutatkozik: nemzetközi összehasonlításban nálunk a legerősebb az összefüggés a tanuló családi háttere és a tanulási eredményei között (OECD országok közt jellemzően az utolsó helyek valamelyikén állunk).

A népszerű magyarázattal ellentétben ezért nem a nehezebb életkörülmények között élő családok a felelősek, hanem a korszerűtlen, elavult iskola és pedagógiája: a mai magyar iskola nagyrészt olyan elvárásokkal él már a legkisebekkel szemben is, olyan kereteit alakítja ki a tanulás-tanítás folyamatainak és eleve olyan tartalmak ismeretét feltételezi, amelyek a gyermekek egy meghatározott csoportja, a középosztálybeli gyermekek számára ismertek és teljesíthetők. Nem veszi figyelembe, hogy a sokféle környezet, amelyben a gyermekek felnőnek, más és más előzetes ismereteket, eltérő képességstruktúrákat biztosít számukra. A világot mindenki akként értelmezi, miként saját kulturális közegében azt elsajátította. A tankönyvek jellemzően egy városi, középosztálybeli idealizált családot jelenítenek meg, amelynek környezete, eszközei, nyelve, problémái az ország nagy része számára idegenek. A pedagógusok többsége is ebben a kultúrában szocializálódik, ezt ismeri. Ez az elvárt, jó válaszokat előíró megközelítés az iskolába járó gyermekek nagy részét bünteti, tanulási hátránnyá formálja eleve meglévő társadalmi hátrányukat; tanulási kudarcokat kell rendszeresen elszenvedniük. Az ő más, hasznos tudásaikat nem ismeri el, arra nem épít, pedig jól tudjuk, hogy a tanulás - és így a tanítás is - csak az egyéni adottságok, tulajdonságok figyelembevételével lehet sikeres. Számukra nagyrészt csak alacsony presztízsű képzési programokat tesz elérhetővé (nem tagozatos általános iskolai osztály, érettségit nem adó

szakképző iskola), ami nagyon komoly hatással van a későbbi életminőségükre, lehetőségeiket erősen korlátozza.

Nincs olyan ország, mely megengedhetné, hogy polgárai nagy százalékának GDP-termelő képességéről lemondjon. A magyar oktatási rendszer normatív (azaz csak a középosztálybeli családok gyermekeit sikerekhez juttató) szelektivitása azonban pontosan lemorzsolódást eredményez. Az országban százezrek nem kapják meg azt a pedagógiai támogatást, amely képességeik minél magasabb szintre való fejlesztéséhez szükséges. Pedig ennek eredményeképpen egyszerre lenne jóval kevesebb boldogtalan, nélkülöző ember, akik a rendszer hibájából foglalkoztathatatlanok, ugyanakkor képességeik megmutatkoznának a gazdasági teljesítmény jelentős növekedésében. A jó, személyre szabott oktatás hatása tetten érhető lenne a társadalmi feszültségek csökkenésében is.

Mit várnánk?

A mindenkori kormánytól azt várjuk, hogy nézzen szembe végre az oktatási rendszer elavultságával, korszerűtlenségével. Évtizedek óta generációk sora fogalmazza meg, hogy mennyire nem a boldoguláshoz szükséges ismereteket, készségeket és képességeket kapják az oktatás során a diákok. A szakadék a valóban hasznos tudások és az iskola által megkövetelt tartalmak között a mai fiatalok számára különösen nyilvánvaló.

Át kell alakítani a pedagógusképzést, hogy végre ne egy gyári termelés tervgazdálkodása történjék az iskolában – másképpen: a teljesen haszontalan és információkkal túltelített tanterv letanításának a kényszere -, mely képtelen figyelembe venni, hogy gyermeket tanít. Ha mégis megpróbálja a pedagógus, szabályokat hág át, és túlterheli magát. Az egész rendszernek, az intézményeknek és a pedagógusoknak is lehetővé kell tenni – a szabályozásban, a finanszírozásban -, hogy az **egyéni tanulási szükségletekhez** alkalmazkodhasson. Két iskola tanulói közösségének – és szüleinek – az igényei természetes módon eltérnek egymástól, legyen lehetőség ehhez alkalmazkodni a pedagógiai programban, a tananyag, a módszerek és az eszközök kiválasztásában.

“Túlélő készségek” a 21.században:

1. Kritikus gondolkodás és problémamegoldás

Az igazán produktív munkaadók, köztük a legnagyobb vállalatok, mint a Toyota, felismerték a munkavállalókban rejlő potenciált, beépítve azt a termelési folyamatba. Egy futószalagnál dolgozónak három fő feladata van. Az autó összeszerelése, úgy hogy az megbízható minőséget biztosítson, rendszeres párbeszéd arról, mivel tehetné a gyár produktívabbá a termelést, és szintén párbeszéd arról, milyen lenne a jövő autója. Azaz a tapasztalatok, véleményezések beépülnek a folyamatos fejlesztésbe.

2. Hálózatokon átívelő kooperáció

Egyre több munkakört érint a nemzetközi tér. A sikeres együttműködéshez ezért a nyelvismereten túl a különbségek, azok értékességének elfogadására nagy szükség van, mind kulturális, vallási, nemi vagy anyagi tekintetben.

3. Vezetői készségek

A hierarchikus vezetési formák omladoznak, ezért nem elég egy pozíció megszerzése, ahhoz, hogy valaki sikeres vezetővé váljon. A csapatmunka, a mobilizáló, megértő, az erőforrásokkal jól gazdálkodni tudó, és motiváló készségek adják a jó vezetés lényegét.

4. Tettrekészség és alkalmazkodás

A folyamatosan változó világ megpróbáltatások elé állítja alkalmazkodó képességünket. Új készségeket, feladatköröket, szakmákat kell elsajátítani, ami megköveteli az önálló tanulás képességének magas szinten való birtoklását. Ehhez azonban erős belső motivációk szükségesek.

5. Effektív kommunikáció szóban és írásban

Ahhoz, hogy működjön a csapatmunka, képesnek kell lenni célba juttatni az üzenetet. Ami annyit tesz, hogy a két fél közel ugyanazt érti a megfogalmazás alatt, értik egymás érvrendszerét, és tisztelettel tudnak vitázni.

6. Felmérni és analizálni az információt

Az egyre növekvő információ tengerben fontos képesség a szükséges, vagy lényegi elemek kiszűrése, ami viszont nem egyezik a kontextusból kiragadott jelentés használatával.

7. Kíváncsiság és kreativitás

Kezdetben minden kisbaba kíváncsi, amikor a világot felfedezi, akár abban a formában is, amikor a homokot megkóstolja. Ezt a kíváncsiságot feltétlenül érdemes megtartani, fejleszteni, mert többek között ez sarkallja az újságírókat a kínos ügyek leleplezésére, a kutatókat a gyógymód megtalálására stb. A megoldáshoz pedig magas fokú kreativitás szükséges, ami olyat alkot, amit még soha senki azelőtt.

A magyar oktatási rendszer ezen “túlélő kompetenciák” fejlesztésére azonban csak részlegesen, nem a kellő mértékben képes. Hiszen hogyan lehetne a padban ülve hallgatva a tanár monológját kritikusán gondolkodni? Hogyan, ha csak nagy ritkán érkeznek komplex vagy véleménykérő kérdések? Hogyan lehetne gyakorolni az együttműködést, ha alig van önálló csoportos feladat? Hogyan lehetne motivált a diák, ha azt se látja mi a cél? Hogyan lehetne vitázni, ha nincs vita? A kíváncsiság, meg valahol a második osztály körül elúszott, amikor mindenki rájött, hogy az iskolában nem tanulás van, hanem csendes hallgatás.

Azt várjuk az oktatásirányítástól, hogy teremtsen meg annak a feltételrendszerét, hogy az iskolák és pedagógusok mindenkit úgy taníthassanak, ahogyan az számára a legmegfelelőbb, ami lehetőségeiben a legmesszebb eljuttatja. Olyan iskolákra és pedagógusokra van szükségünk, akik minden gyereket – származásától függetlenül – TUDNAK és AKARNAK tanítani; ez nem csak kötelességünk, hanem olyan érdekünk, amelyet ha figyelmen kívül hagyunk, a társadalom és az ország hamarosan a harmadik világbeli országok szintjére fog süllyedni. Ehhez pedig az oktatás fontosságát felismerő kormányra, és felelős, hozzáértő oktatásirányításra van szükség. Olyanra, amelyik segíti a pedagógusokat és intézményeket abban, hogy minden gyermeket szükségleteinek megfelelően tudjon tanítani; olyanra, amelyik hozzálát egy hosszú távú, kormányokon átívelő oktatási koncepció kialakításához.

2. Széleskörű egyeztetés után alkossanak az oktatásban dolgozók és a gyermekek érdekeit szolgáló szabályozást a státusztörvény helyett!

Mi a helyzet most?

Azokat a tartalmakat, amit a kormányzat összességében Státusztörvénynek nevez, sokkal jobban kifejezi az érintettek által adományozott Bosszútörvény elnevezés.

Ha az oktatás területén hoznak egy intézkedést, annak nyilvánvaló, hogy elsődlegesen oktatási, oktatásfejlesztési célokat kell szolgálnia.

A jó oktatás(i rendszer) elemi feltételei közt van az egyes szereplők (intézmények - óvodák, iskolák -, pedagógusok) **autonómiája**, azaz a törvények által biztosított olyan mozgástér (lásd korábban: a szabályozás és a finanszírozás területén), mely kereteken belül korszerű, magas minőségű munkát végezhet. A Bosszútörvény ezeket a már most is alig létező autonómiákat tökéletesen felszámolja: sem az intézmények, sem a pedagógusok nem hozhatnak meg semmilyen szakmai döntést önállóan, mindenhez a fenntartó - állami intézmények esetén a Tankerület - jóváhagyása szükséges (SZMSZ, Pedagógiai program, saját munkaterv, saját képzési terv - az pedagógusok értékelését vagy a tanulókkal szemben indított fegyelmi eljárást még csak nem is véleményezhetik). Az igazgatók is csak javasolhatnak, a Tankerület hagy jóvá. Az a Tankerület, aki nem rendelkezik a helyi információk sokaságával, mely az egyes szükségleteket-problémákat értelmezhetővé tennék, nem ismeri a tanulókat és nem rendelkezik a döntéshez szükséges szakemberekkel, akik viszont az iskolákban dolgoznak. Adminisztrátorok döntenek a tanulók életét meghatározó ügyekben, a szükséges pedagógiai szempontokat teljesen figyelmen kívül hagyva. Mert minden, ami az iskolában történik, pedagógiai feladat, helyzetfüggő, és hozzáértést, jelenlétet igényel.

A fojtogató **pedagógushiányt** sem kívánja ez a törvény másképpen kezelni, mint adminisztratív problémát: ha kevesebb a téglánk, majd kisebb házat építünk. Tervezett intézkedései ellehetetlenítik az iskolák nevelő-oktató munkáját: nemhogy nem támogatják szakmailag az iskola szervezeti fejlődését - amely a jól működő iskola alapvető feltétele -, de súlyosan rombolják azzal, hogy a nevelőtestületben a főállásúak arányát lecsökkentik (eddig minimum 70%, tervezet szerint 50%, sőt, állami iskolákban ennél még kevesebb is lehet). Megjelennek a vándortanárok és többen lesznek óraadók, akik nem lesznek igazi részesei a pedagógiai közösségnek, nem lesznek partnerek a diákokról való hosszútávú gondolkodásban, az órájukat leadva eltűnnek a diákok szeme elől, a szükséges iskolai feladatokból sem veszik ki a részüket - azaz az egyre kevesebb állandó pedagógusra még sokkal több teher hárul. A nagyobb terhelés lehetővé tételét szolgálja a törvényi szabályozás azzal, hogy lehetővé teszi a hathavi munkaidőkeret bevezetésével a napi 12, ill. heti 48 órás munkát. Ezek a körülmények biztosan nem fognak fiatal pályakezdőket vonzani, és csak még több pályán lévő hagyja ott iskoláját.

A kormánynak elege van az egy éve nem csillapodó oktatási hercehurcából - a törvény ezt tükrözi. A szakmailag semmilyen módon nem magyarázható, súlyosan **korlátozó és kontrolláló** intézkedések nem javítják az oktatás minőségét: a véleménynyilvánítás

korlátozása, a viselkedéskontroll bevezetése, a pedagógusok eszközeinek megfigyelése (mely a szülők és diákok jogait is sérti) egyértelműen a hatalmi arrogancia jelei. Mint ahogyan az egzisztenciális függőséget és kiszolgáltatottságot mutatja, hogy az egyes bérkategóriák tág teret engednek a tankerületi és igazgatói szubjektív döntéseknek: akár 600.000 Ft különbség is előfordulhat - vajon ki lesz a JÓ tanár?

A törvény a **szülők** elől elzárja annak lehetőségét, hogy a gyermekeik érdekét képviselhessék. A fegyelmi tárgyalások kikerülnek a nevelőtestület hatásköréből - de nem ők ismerik a legjobban az adott tanulót? A probléma körülményeit? Nem ők töltöttek minden napot a gyermekkel és a közösséggel? A tervezet szerint a fegyelmi bizottságban a Tankerület és az igazgató mellett egy delegált képviselheti a nevelőtestületet. Minden bizonnyal a szülők hamar megértik majd, hogy nem érdemes nagyon ugrálniuk, kritizálniuk, mert a gyerekükkel *akármilyen* történhet - és ha egy iskolából kirúgják, vajon hova veszik majd fel? Különösen veszélyezteteti ez a 16 éven felüli, már nem tanköteles tanulókat.

A **diákok** már most is a legkevésbé fontosak, holott pajzsul folyton őket emeli maguk elé a hatalom. A tervezet alapján elvesznek, elvehetnek tőlük mindent: a tanáraikat bármikor elvezényelhetik, kirúghatják, áthelyezhetik, közösségeiktől függetlenül, és egyetlen szempont majd a megőrzés, az adminisztratíván számon tartható leadott óra lesz, semmi más (sem létszámban, sem eszközben, sem munkaidőben nem lesz megkötés átirányításkor). A BIZTONSÁGOS, KIEGYENSÚLYOZOTT környezettől fosztják meg a gyerekeket. Hogyan lehet tanulni stresszesen frusztráltan, ijedten, elveszve, támasz nélkül - már ha egyáltalán van kitől...?

Az alábbi linkeken részletesen lehet olvasni arról, hogy szakmailag, munkajogilag és szülői szempontból mi az elfogadhatatlan a törvénytervezetben:

<https://ckpinfo.hu/2023/03/08/a-civil-kozoktatasi-platform-velemenye-az-egyeztetesre-bocsatott-jogszabalyokrol/>

<https://nedolgozgingyen.hu/2023/03/25/mutatjuk-milyen-vilag-jon-ha-bevezetik-a-statusztorvenyt/>

<https://szuloihang.hu/rabsagban/>

<https://www.statusztorveny.hu/> a honlapon pedig együtt található meg minden tudnivaló.

Mit várnánk?

Azt várnánk a magyar kormánytól, és a Pintér Sándor által vezette Belügyminisztériumtól, hogy vonják vissza a Státusztorvényt, és valódi, széleskörű szakmai egyeztetést követően alkossák meg azokat a kereteket, melyek az oktatás átfogó reformjának alapkövei lehetnek. Ilyen széleskörű egyeztetések ugyanis történtek már a közelmúltban, így született meg az oktatási ELEGY ám ez nem a kormányzat kezdeményezésére történt, felhasználása pedig azóta sem érzékelhető.

További javaslatokról itt lehet olvasni: <https://elegy2021.hu/oktatas/>

3. Az oktatásnak legyen súlya a kormányzati politikában, a magyar kormány állítson fel az oktatás teljes egészéért illetékes, felelős és önálló Oktatási Minisztériumot!

Mi a helyzet most?

Az oktatásnak 12 éve nincs önálló minisztériuma, csúcsmisztériumokban, jelenleg a Belügyminisztériumban bújttatták el az oktatásirányítási feladatokat. Folyamatos a területek szétszabdalása is: az általános képzés (óvoda, általános iskola, gimnázium) más minisztérium alá tartozik, mint a szakképzés, a felsőoktatás, a felnőttképzés - és az utóbbi három terület szinte évente kerül más és más minisztériumhoz. Ez a fajta szétziláltság, hosszútávon nehezíti a jövőbe mutató közös koncepció megalkotását (ami jelenleg nincs is), nehézkessé teszi az együttműködést, az eltérő szabályok pedig még ellentéteket is szülnek a területek között.

Mit várnánk?

Természetesen az önálló minisztérium önmagában nem oldaná meg az oktatás problémáit, de legalább nagyobb súlyt adhatna az az oktatásnak a kormányban, és nagyobb esélyt adna az egységes, minden szakaszra és oktatási területre kiterjedő oktatáspolitikának.

Felelős, hozzáértő oktatásirányításra van szükség. Olyanra, amelyik nem utasításokkal, hanem a kereteket megadó jogszabályokkal irányítja az intézmények munkáját, kutatásokra alapozva, szakértőkre támaszkodva hoz döntéseket, és hozzálát egy hosszú távú, kormányokon átívelő, konszenzuson alapuló oktatási koncepció kialakításához.

További olvasmány a CKP 9 pontról szóló magyarázatában (4.pont): <https://ckpinfo.hu/2022/10/28/valtozast-az-oktatasban-magyarázat-a-9-ponthoz/#pont4>

4. A magyar kormány adjon azonnali minimum 50%-os béremelést a pedagógusoknak a pedagógushiány növekedésének megfékezése érdekében!

Mi a helyzet most?

Az oktatásban dolgozók bére még hazai viszonylatban sem arányos a munkájuk értékével és szükségességével, így tömegesen hagyják el a pályát. Pedig az oktatásba fektetett összeg megtérül(ne) – ezt Magyarországgal ellentétben sok országban tudják. Az alacsony bér már önmagában is elriasztja a fiatalokat a pedagóguspályától, és sok elhivatott szakembert is a pálya elhagyására kényszerít. Az oktatásból 16 ezer pedagógus – a pedagógusok 10 %-a – és rengeteg egyéb szakember hiányzik, és a hiány egyre nő. Hamarosan már nemcsak a minőségi oktatás, hanem a szülők, mint munkavállalók számára nélkülözhetetlen gyermekfelügyelet sem lesz biztosítható.

A kezdő pedagógus alpbére a garantált bérminimum, ami jelenleg bruttó 260 ezer Ft – ennél kevesebb bért senki nem kaphat, aki szakmunkásvizsgával vagy érettségivel rendelkezik. Ehhez járul 52 ezer Ft ágazati pótlék. Ez nem elegendő a megélhetéshez. A pedagógusok átlagbére a diplomás átlagbér 60%-a – ez a fejlett világban a legrosszabb arány. A 2013-ban adott és azóta is sokat hangoztatott béremelést 2015-ben gyakorlatilag elvették azzal, hogy az ígéret ellenére a bér nem emelkedett automatikusan a minimálbér emelkedésével, vagyis a bértábla 2014 óta nem változott! A nem pedagógus dolgozók (pl.: pedagógiai és gyógypedagógiai asszisztens, rendszergazda, iskolatitkár, könyvtáros, dajka) pedig más közalkalmazottakhoz – pl. a szociális dolgozókhoz – hasonlóan a garantált bérminimumot, vagyis 260 ezer Ft-ot kapnak nyugdíjazásukig, akár egyetemi diplomával is.

Mit várnánk?

Azt várnánk a magyar kormánytól, hogy rendezze a pedagógusbéreket, csökkentse a pedagógushiányt állami forrásokból. A szakszervezetek számítása szerint az első évben kb. 350 milliárd Ft-ból megoldható lenne a béremelés – amely összegnek legalább a negyede visszajut adók és járulékok formájában az államhoz. Összehasonlításképp: a Vodafone megvásárlása 780 milliárd Ft-ba került.

A mindenkori magyar kormánynak feladata az állampolgárok javát szolgálni, adóival pedig úgy gazdálkodni, hogy a szükséges kiadásokra a megfelelő összeg jusson. Az oktatás pedig “szükséges jó” kiadás, hiszen a fiatalokba fektetett pénzek hosszútávon megtérülnek.

5. Állítsák vissza a pedagógusok valódi sztrájkjogát?

Mi a helyzet most?

A sztrájk a munkavállalói követelések elérésének nemzetközileg elfogadott eszköze. Akkor hatásos, ha jól látható és érezhető nehézségeket okoz a munkáltatónak. Ezzel kényszeríti ki a sztrájk tárgyalásokat, azokon pedig az érdemi változást.

A közszférában dolgozók esetén nem megengedett a teljes munkabeszüntetés. A sztrájk alatt is biztosítandó elégséges szolgáltatás általában a munkáltató és a munkavállalók tárgyalásának tárgya. A tavaly tavaszi tanársztrájk után azonban a kormányzat a köznevelési intézményekre vonatkozóan rendeletben, majd törvényben írta elő a minimálisan kötelező szolgáltatásokat. Ezek olyan feltételek, amelyeket sokszor még a normál oktatás során sem tudnak az intézmények teljesíteni: nem lehet összevonni osztályokat, csoportokat, az órák többségét meg kell tartani stb.

Ennek hatására alakult ki az a polgári engedetlenségi mozgalom, mely során sok-sok pedagógus veszélyeztetve munkáját, állt ki a jogaiért.

Mit várnánk?

A kormányzat állítsa vissza a pedagógusok sztrájkjogát az egy évvel ezelőttire, hogy valóban hatásos sztrájkot indíthassanak a pedagógusszakszervezetek a munkavállalói körülmények (munkaidő, bérek) javításáért. Ezzel elkerülhető lenne a polgári engedetlenség, és a nagyobb érdekérvényesítő erővel bíró sztrájkok előbbre mozdíthatnák az átfogó oktatási reformjavaslatokat.

A sztrájkokról, és sztrájkkövetelésről a PDSZ oldalán lehet bővebben olvasni: <https://nedolgozgingyen.hu/>

6. Az óvoda és az iskola közösségének legyen valós beleszólása az igazgató kiválasztásába!

Mi a helyzet most?

Miközben a kormányzati tervek szerint nő az igazgatók jogosultsága a tanárok értékelésére, fizetésük meghatározására. Az iskola munkáját meghatározó dokumentumok elfogadása is az igazgató joga lesz a nevelőtestületek helyett (státusztörvény). A kinevezési szabályok nem változnak: a pedagógusok, szülők, diákok közösségeinek véleményét nem kell kikérni. Márpedig ha az igazgató nem bírja az iskolahasználók bizalmát, velük nem működik együtt, nem veszi figyelembe az igényeiket, tapasztalataikat, és így hozza meg azokat az intézkedéseket, amelyekhez joga van, akkor az iskola légkörét és ezzel a nevelés, oktatás minőségét károsan befolyásolja.

Az igazgató (intézményvezető) kinevezése a miniszter joga. Ehhez az igazgátónak pályázatot kell benyújtania.

Korábban a törvény előírta, hogy a nevelőtestület véleményt nyilváníthat az igazgatói pályázatokról, erre 30 nap állt rendelkezésre. Az alkalmazotti közösség – vagyis az összes dolgozó – pedig állást foglalhatott abban a kérdésben, hogy támogatja-e a pályázó vezetői megbízását. Véleményezhette a vezetői programot az iskolaszék (ahol a diákok és szülők képviselői is helyet foglalnak), kollégiumi szék, óvodaszék, ahol pedig ilyen nem volt, a szülői szervezet és a diákönkormányzat.

Arra azonban nem kötelezte a jogszabály a minisztert, hogy figyelembe vegye ezeket a véleményeket, sőt, arra sem, hogy ha olyan valakit nevez ki igazgátónak, akit a nevelőtestület nem támogat, akkor azt indokolja meg. Sokszor volt példa arra, hogy a támogatott vezető helyett a miniszter indoklás nélkül mást nevezett ki – vagy ha ezt nem tudta megtenni, mert az általa preferált vezető még nem felelt meg az előírásoknak, érvénytelennek nyilvánította a pályázatot. 2017-ben számos nagy port felvert eset volt, erről a Civil Közoktatási Platform [cikkben számolt be](#).

Hogy ne legyen nyilvánvaló, hogy sok kinevezésnél nem szakmai döntés született, megváltoztatták a jogszabályt: ma már ki sem kell kérni az érintettek véleményét.

Mit váránk?

Azt váránk, hogy ne csak a véleménykérés kötelezettsége álljon vissza, hanem a miniszternek meg is kelljen indokolnia, ha az érintettek véleményét nem veszi figyelembe.

A véleményalkotási folyamat azért is fontos, mert párbeszédre, a programok végiggondolására ad lehetőséget a pályázóknak és a szervezeteknek. Egy iskola élete, programja közösségének - pedagógusok, iskolai dolgozók, szülők és diákok - közös ügye és felelőssége. Olyan vezetőkre van szükség, akik értik és működtetni képesek és képesek ezt a partnerséget.

Természetesen a véleményalkotás és az indoklási kötelezettség önmagában nem biztosítja, hogy ne lehessen politikai vagy más okból alkalmatlan, a dolgozók, szülők és diákok bizalmát nem élvező vezetőt kinevezni, de legalább megnehezíti azt. Sok olyan esetről tudunk, amikor nehéz lett volna úgy indokolni a támogatott jelölt helyett a nem támogatott kinevezését, hogy az ne legyen akár jogilag is támadható. A visszasságok nyilvánosságra kerülése, az esetleges médiafigyelem jelenthet visszatartó erőt mind a kinevező, mind a nem támogatott pályázó részére - a korábbiakban néhány esetben erre volt is példa.

Érdemes lenne a későbbiekben a szabályozást kiegészíteni további olyan elemekkel, amelyek megnehezítik a kinevezői önkényt: például elő lehetne írni, hogy ha sok érintetti közösség elutasítja a pályázatot, akkor egy alkalommal új pályázatot kelljen kiírni.

Vétójog, egyetértési jog megadását azért nem javasoljuk, mert az a döntésért és következményeiért felelősséggel tartozó minisztert indokolatlan mértékben korlátozná, és egyes esetekben lehetetlenné tenné felelős vezető kinevezését az intézmény élére.

7. Pintér Sándor belügyminiszter nem alkalmas a köznevelésért felelős miniszteri tisztségre!

Mi a helyzet most?

A nevelés, a pedagógia területén süket, vak, teljesen érzéketlen Pintér Sándor rendőrminiszter a pedagógusainkkal - akikre a gyermekeinket bízunk - kinevezése óta éppen úgy erőszakoskodik, zsarolja és terrorizálja őket, ahogyan azt a kihallgatósobák vagy a Légió működéséről és hangulatáról olvashatjuk. Nevéhez fűződik 12 kiváló tanár kirúgása, egy státusztörvény, és egy évet felölelő és folytatódó tüntetéshullám. Ez elfogadhatatlan - nem csupán a pedagógusok, az oktatás szereplőinek emberi méltóságával meg nem tehető, de súlyosan károsítja, bántalmazza az összes diákot, tanulót, aki a militáris eljárások következményeit elszenvedik.

Mit váránk?

Az oktatás rendszerének irányítói posztja az egyik legnagyobb felelősséggel jár: a gyermekek életének alakulása múlik rajta, és az ország jövője. Fontos, hogy az a politikus, aki a végső döntések meghozatalára jogosult, rendelkezék alapos rálátással a területre, legyen képes kompetens és felelős módon mérlegelni a döntéshozatali folyamatban szakértők és érintettek által megfogalmazottakat, a javaslatokat és a hatásvizsgálatokat. Olyan oktatásügyi minisztert várunk, aki hatékony érdekérvényesítő készségével képes helyreállítani a jelen oktatási rendszert, kellően befogadó az újító gondolatokra, és hosszútávon, kormányokon átívelő reformprogramot képvisel.